

UPRAVNE VOLITVE V TRSTU**Lista nazaduje, a je še vedno vodilna sila**

Upravne volitve na Tržaškem so za nami. Lista za Trst, ki je bila na pokrajinskih volitvah leta 1980 dosegla nad 33 odstotkov glasov in postala vodilna politična sila na Tržaškem, je na teh volitvah nazadovala za skoraj 5 odstotkov, a je še vedno ostala najmočnejša stranka tako v pokrajinskem kot v občinskem merilu. Listi za Trst so očitno odvzele nekaj glasov tako imenovane »motilne« liste tako na njeni desnici kot na njeni levici. Volilni izidi pa so zgovorno pokazali, da Lista za Trst nikakor ni muha enodnevnica in da je še vedno zasidrana pri precejšnjem delu tržaškega volilnega zbora.

Med italijanskimi vsedravnimi strankami je treba najprej ugotoviti, kako se nezadržno nadaljuje nazadovanje nekdanje vodilne politične sile v Trstu, se pravi Krščanske demokracije. Ta stranka je nazadovala tako v odstotkih kot po številu svojih zastopnikov v obeh izvoljenih telesih (v občinskem svetu bo imela pet svetovalcev manj, v pokrajinskem svetu pa enega manj). Komunisti prav tako rahlo nazadujejo v odstotkih, čeprav se jim je posrečilo ohraniti vse svoje predstavnike v občinskem in pokrajinskem svetu. Zanimivo je, da v Trstu nazadujejo socialdemokrati, medtem ko republikanci napredujejo, pri

čemer ima očitno svoj vpliv osebnost ministrskega predsednika Spadolinija. Zaskrbnjujoče je dejstvo, da napredujejo misovci ali novi fašisti, ki so svoje predstavninstvo na občini celo okrepili.

Znatni uspeh so na teh volitvah dosegli socialisti, ki so napredovali tako v odstotkih kot po številu svojih predstavnikov tako v pokrajini kot na občini. V novem občinskem svetu bodo imeli kar 5 svetovalcev, se pravi tri več kot doslej. Za svoj uspeh se imajo socialisti prav gotovo zahvaliti predvsem novemu političnemu kurzu, ki ga je stranki vtisnil osrednji tajnik Craxi. Njegov pragmatizem očitno prija tudi tržaškim volivcem in volivkam, čeprav ne gre prezreti dejstva, da je socialistična stranka nekoliko nazadovala v nekaterih slovenskih krajih, kar je treba verjetno pripisati dokaj oportunističnemu volilnemu nastopu tajnika Craxija v Trstu.

LEP USPEH SLOVENSKE SKUPNOSTI

Izidi zadnjih upravnih volitev na Tržaškem so gotovo precej ugodni za edino slovensko stranko, Slovensko skupnost, ki je po nekajletnem nazadovanju ponovno povečala svoje glasove in napredovala tudi v odstotkih. Izidi bi za to stranko seveda

lahko bili še boljši, vendar je treba priznati, da je zanjo že velik uspeh, če je potrdila svoje predstavninstvo tako v pokrajinskem kot v občinskem svetu. Zadnji volilni izidi pa vsekakor zgovorno dokazujejo, da ima Slovenska skupnost nove možnosti za še krepkejšo politično afirmacijo.

Dr. ZORKO HAREJ je bil izvoljen na listi Slovenske skupnosti v devinsko-nabrežinskem volilnem okrožju, ki poleg občine Devin-Nabrežina zajema zgoniško in repentabrsko občino.

SLOVENCOKREPILI SVOJE PREDSTAVNIŠTVO

Če gledamo na izide volitev s splošno slovenskega manjšinskega stališča, moramo ugotoviti, da so tržaški Slovenci potrdili svoje predstavninstvo v občinskem svetu ter celo okrepili predstavninstvo v pokrajinskem svetu. Na listi komunistične partije so bili izvoljeni v občinski svet slovenski kandidati **Stojan Spetič, Pavel Hikel in Sonja Sirk**, na listi Slovenske skupnosti je bil potrjen dosedanji svetovalec **Aleš Lokar**, na listi socialistične stranke pa je bil izvoljen **Dario Jagodic**. V novem pokrajinskem svetu pa bodo štirje svetovalci slovenske narodnosti: med komunisti **Ravel Kodrič in Adolf Wilhelm**, za Slovensko skupnost je bil potrjen dosedanji svetovalec **Zorko Harej**, za socialiste pa je bil izvoljen slovenski kandidat **Marčelo Čok**.

Izidi pokrajinskih volitev na Tržaškem

Liste	POKRAJINSKE VOLITVE 1982			VOLITVE 1980		
	glasovi	%	sedeži	glasovi	%	sedeži
LpT	56.771	28,79	9	63.365	33,3	11
PCI	42.914	21,76	7	48.494	23,6	7
DC	37.422	18,97	6	43.469	21,2	7
PSI	15.194	7,71	2	9.625	4,7	1
MSI	14.493	7,35	2	13.453	6,5	2
SSk	6.148	3,11	1	5.968	2,8	1
PRI	5.796	2,93	1	3.305	1,6	—
PSDI	4.716	2,39	1	6.281	3,1	1
MT	4.005	2,03	1	—	—	—
PLI	3.103	1,57	—	3.024	1,5	—
DP	2.559	1,29	—	—	—	—
LT	2.471	1,25	—	—	—	—
PNP	1.580	0,80	—	—	—	—
			Skupno 30			Skupno 30

LpT — Lista za Trst; PCI — Komunistična partija Italije; DC — Krščanska demokracija; PSI — Socialistična stranka Italije; MSI — misovsko gibanje; SSk — Slovenska skupnost; PRI — Republikanska stranka Italije; PSDI — Socialdemokratska stranka Italije; MT — Tržaško gibanje; PLI — trikoloristična lista; PNP — Stranka upokojeencev (Zadnje tri liste niso nastopile na pokrajinskih volitvah leta 1980, kot tudi ni nastopilo Tržaško gibanje MT).

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 13. junija, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Mladinski oder: Otroci umetnosti: »Franz Joseph Haydn«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.40 Šport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditev; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 14. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Arhitektura in arheologija v luči najnovejših odkritij; 9.30 Alternativna kozmetika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Beseda in pesem; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Količek za mlade filateliste; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ciril Zlobec: »Moj brat svetnik«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Računalnik v službi človeka; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 15. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Dogajanja iz polpretekle dobe; 9.30 Ali ste že prebrali?; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Kulturno pismo — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški količek: »Najlepše bajke za najmlajše«; 14.55 Naš jezik; 16.00 Pripoved partizanskega časnikarja; 17.00 ratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Nikolaj Vasiljevič Gogolj: »Ženitev«; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 16. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovensko planinstvo na Tržaškem od začetkov do danes; 9.30 Alternativna kozmetika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Literarni listi; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški količek: »Pojte, pojte, drobne ptice«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ciril Zlobec: »Moj brat svetnik«; 15.00 Ameriški gledališki musical; 16.35 Motivi z malega zaslona; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci: dva dijaka šole Glasbene matice v Trstu: kitarist Franko Guštin in pianistka Ada Močnik — Skladbe slovenskih avtorjev: Pavel Šivic: Medjimurska rapsodija in Kolo za simfonični orkester pet klavirskih skladb iz zbirke »Improvizacije«; 18.00 Pesniki so čudenje sveta; 18.40 Iz beležnice Viljema Černa; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 17. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Doma in na tujem; 9.30 Pravica do pokojnine in socialnega varstva; 11.30 Izbrani listi — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.55 Naš jezik; 15.00 Jugoslovanski izvajalci; 16.00 Domači obrazi! 16.35 Južnoameriški motivi; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mešani zbor »Obala« iz Kopra, ki ga vodi Mirko Slosar; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Sodobne slovenske novele; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 18. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Tri slovenske sestre: 130 let Družbe sv. Mohorja; 9.30 Stihno pohištvo; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Literarni listi; 12.00 Na goriškem valu — Beležka; 13.00 Poročila; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški količek: »Kako — zakaj — odkod?«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ciril Zlobec: »Moj brat svetnik«; 15.00 Odtргana kulisa; 16.35 Ragtime in Dixieland; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Kako ti je ime? 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 19. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Videti, vedeti, vaditi — mali leksikon telesne kulture in prostega časa; 9.30 Onkraj zvezd, literarni fragmenti v prozi; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas' b'le« — glasnik Kanalske doline — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pisci; 14.55 Naš jezik; 15.30 Dijaška tribuna; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Josip Ogrinec: »Kje je meja?«; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

Vdor v Libanon - resnična nevarnost za širšo vojno

V nedeljo je vdrlo v Libanon okrog 20 tisoč izraelskih vojakov, dobro podprtih od letalstva in tankov, z namenom, da bi »pomirili Galilejo«. Vdor je bil učinkovit kot vsaka izraelska vojaška operacija. Naperjen je bil seveda predvsem proti oddelkom Palestinske osvobodilne fronte, ki jo vodi Arafat. Kaže, da so si Izraelci postavili za cilj, da uničijo vsa njena taborišča in vojaški potencial. Ta je sicer sorazmerno skromen, ker, kot znano, Arabci ne obvladajo moderne vojne tehnike in še najmanj nedisciplinirani Arafatovi gverilci, vendar je Izraelcem zelo nadležni, ker je izraelska država izpostavljena neprestani nevarnosti gverilskih vpadov in atentatov. Prav pretekli teden so izvršili Arafatovi teroristi atentat na izraelskega veleposlanika v Londonu in ravno to je bila najbrž tista kaplja, ki je povzročila, da je izraelski loncek prekipel.

V hipu, ko to pišemo, se izraelske čete že bližajo Beirutu. Zavzele so že vso južno tretjino Libanona. Dozdaj so naletele le na šibek odpor palestinskih, t.j. Arafatovih oddelkov, ki verjetno sploh niso izvežbani in sposobni za odkrito vojno. Sirske zasedbene sile pa so se do tega trenutka tudi izognile spopadam. Tudi Izraelci kažejo, da jim ni do spopadov s sirske vojske, ki šteje v Libanonu okrog 30.000 vojakov. Prišlo je le do letalskih spopadov, v katerih je bilo sestreljenih pet ali šest sirske in baje tudi eno izraelsko lovsko letalo.

Kot rečeno, imajo Izraelci namen uničiti palestinska gverilska oporišča in tabo-

rišča vsaj v južnem Libanonu, da izraelsko ozemlje ne bo več izpostavljeno nevarnosti gverilskih vpadov in obstreljevanju s topovi. Kaže, da mislijo Izraelci izročiti oblast na ozemlju, ki ga bo njihova vojaška sila »poveljala«, majorju Saadu Hadadu, ki že od leta 1978 vojaško nadzira širok pas ozemlja v južnem Libanonu. Zdaj bo verjetno lahko zelo razširil ta pas in ga držal z vojaško in politično podporo Izraela, tako da bo Arafatovim gverilcem dejansko nedostopen dohod do izraelskega ozemlja iz Libanona. Izraelsko vojaško poveljstvo mu je že izročilo starodavni, prvotno križarski utrjeni grad Beaufort. Oddelki Združenih narodov, ki bi morali skrbeti za red in mir v južnem Libanonu, so se tudi ob tej priložnosti izkazali za neučinkovite. Izraelci so jih pustili za svojim hrbtom.

Opazovalci pa poročajo o gibanju sirske oklepne enote na obeh straneh meje v severnem Libanonu oziroma Siriji. Završalo je seveda tudi v vseh drugih arabskih državah. Tako ni izključena nevarnost, da bi izbruhnili nova širša vojna med Izraelom in nekaterimi arabskimi državami, ki se smatrajo za sposobne, da bi se spopadle z Izraelom. Taka vojna bi pomenila seveda veliko večjo nevarnost za ves svet kakor pa izoliran spopad za Falklandsko otočje. Toda medtem ko se je od prvega hipa tega spopada sprožila nepretrgana vrsta »posredovanj za premirje«, se nihče prav ne zgane, da bi prišlo do premirja v veliko nevarnejšem spopadu v Libanonu.

dalje na 3. strani ■

Predsednik Reagan v Londonu

Ameriški predsednik Reagan je imel govor na seji britanskega parlamenta. Govornik je najprej z izbranimi besedami pohvalil odločni britanski odgovor na argentinsko zasedbo Falklandskih otokov. Pri tem je poudaril, da se britanski vojaki na Jugu Atlantika ne borijo le za ščepec zemlje in skal, marveč predvsem za jasen ideal, v globokem prepričanju, da oboroženemu napadu ni mogoče dopustiti nekaznovanega uspeha. Predsednik Reagan je dodal dobesedno: »Če bi se pred 45 leti odločeneje postavili na tako stališče, bi naši generaciji bilo morda prihranjeno prelivanje

krvi v drugi svetovni vojni«. Ameriški predsednik je v nagovoru na člane britanskega parlamenta zatem omenil tudi izraelski vpad v Libanon. Izraelce je pozval, naj svoje sile umaknejo, hkrati pa je podprl Beginovo vlado v njenem boju proti palestinskemu terorizmu.

Predsednik Reagan je v svojem govoru tudi javno pozval sovjetskega predsednika Brežnjeva, naj po ameriški televiziji oriše in utemelji vrednote, v katere veruje. Postavil pa je pogoj, da lahko tudi on sam enako spregovori sovjetskim državljanom po njihovi televiziji.

Vojna za Falklande se bliža koncu

Vojna za Falklandsko otočje se dejansko bliža koncu. Britanske sile, ki so se izkrcale z ladij in ki štejejo zdaj že okrog 8.000 mož, oblegajo Argentine v Port Stanleyu. Te obvladujejo zdaj le polkrog ozemlja, širok približno 2 km, s središčem v mestu. Očitno je, da bi se britanska vlada bolj iz političnih in diplomatskih vzrokov kot zaradi česa drugega rada izognila prelivanju krvi z naskokom na mesto, ki so ga Argentinci utrdili z bunkerji. Toda argentinska junta vztraja pri tem, da se posadka ne sme vdati in da mora braniti

ta zadnji kos argentinske posesti na otočju »do zadnje kaplje krvi«. Do tega seveda ne bo prišlo, a škoda je v tako jasno izgubljeni stvari vsake žrtve. Toda zdi se, da Britancem le ne bo preostalo drugega, kakor da bodo prešli v napad in napravili zadevi konec. Mogoče bodo počakali le do zaključka predstoječega papeževega obiska v Buenos Airesu. Če ne bodo zaključili zadeve že prej. Argentinska javnost se je baje že vdala v to in zdaj se že bolj zanima za nogometni »mundial« v Španiji kot za Falklande.

PROSTOR MLADIH**Družba in politična vzgoja**

Velikokrat slišimo, da vlada med ljudmi precejšnje nezaupanje do političnih strank in do politikov. Velike usodržavne stranke izgubljajo privrženca, povsod nastajajo čisto krajevne ali celo stanovske politične skupine. Vsesplošen pojav je tudi, da se ljudje umikajo v zasebno življenje, da se težko odločajo in se neradi osebno izrekajo o tem ali drugem vprašanju.

S tem nočemo reči, da bi politika v splošnem pomenu besede doživljala krizo. Vendar se človek, posebno mlad, včasih težko znajde in se včasih celo čuti obremenjenega zaradi informacij, ki mu niso jasne, ki jih ne zna in ne more preveriti, ker mu okolje, v katerem raste, ne nudi

možnosti, da bi se izoblikoval v samostojno in kritično osebnost. To velja, kot pravijo psihologi, še posebno za najstnike, ko si vsak mlad človek začne ustvarjati svojo samostojno osebnost in s tem v zvezi tudi svoj svetovni nazor, oz. svoje politične izbire.

Prav zato bi morala biti naloga vseh vzgojiteljev, da mladim pomagajo pri izoblikovanju politične zavesti. Pri tem, kot pravijo pedagogi, je treba opozoriti in privzgojiti predvsem dve stvari: skrb za analizo političnih dogodkov, važno pa je tudi razumevanje političnega jezika, ki lahko tudi ustvarja nerazumevanja. Nedvomno pa je treba imeti jasno pred očmi dejstvo, da vsako politično dejanje nosi v sebi prvine morale, socialnih koristi in seveda tudi oblasti.

Življenje v družbi vsekakor zahteva, da je posameznik tudi politično vzgojen. Nedvomno pa je, da se bo pravilna zavest lahko razvijala in bo sprejeta samo, če bo podana v sklopu nekega pluralističnega pogleda na svet in bo v tem okviru, ki upošteva tudi sodobno kulturno stvarnost, nudila možnost kritičnega, strpnega, jasnega in k dialogu pripravljenega seznanjanja s stvarnostjo.

Mogoče bi morali tudi starši bolj skrbeti za državljansko vzgojo svojih otrok, da bi zrasli v politično zrele osebe, ki bodo imeli v sebi visok čut za družbeno korist in tudi voljo biti koristen člen človeške skupnosti. Ne gre za idealiziranje. Skrb za politično rast moramo vzeti resno in odgovorno. Nikomur namreč ne koristijo ovce. Prej ali slej bodo sledile drugemu ovnu.

M. T.

25. JUNIJA SPLOŠNA STAVKA

25. tega meseca bo v Italiji 8-urna splošna stavka vseh kategorij. Sklep so potrdili na seji vodstva sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL. V prevozniškem sektorju bo trajala stavka dve uri.

ENOTNI KULTURNI PROSTORI

V Bocnu sta se te dni zbrala na skupnem zasedanju deželni zbor avstrijskega Tirola in bocenski pokrajinski svet. Gre za že enajsto redno zasedanje obeh zborov, s čimer Južni Tirolci dokazujejo in potrjujejo pripadnost enotnemu nemškemu kulturnemu prostoru, ne glede na državno mejo, ki loči obe deželi. Predsednik bocenskega pokrajinskega odbora Magnago je v svojem poročilu predvsem obravnaval trenutni gospodarski položaj na Južnem Tirolskem in v tej zvezi naglasil, da je gospodarska kriza zajela tudi bocensko pokrajino. Magnago je dejal, da brezposelnost narašča, da se večja število delavcev v dopolnilni blagajni in da imajo od visokih obrestnih mer škodo zlasti kmetovalci in turistični operaterji. Predsednik Magnago je opozoril, da Italija ni izpolnila vseh obveznosti, ki izhajajo iz južnotirolskega paketa, pri čemer je omenil ustanovitev upravnega sodišča v Bocnu ter rabo nem-

**ZDRUŽENI NARODI
IN RAZOROŽITEV**

Vatikanski državni tajnik kardinal Casaroli je odpotoval v New York, kjer bo na izrednem zasedanju glavnega zbora Združenih narodov prebral poslanico papeža Janeza Pavla Drugega, ki obravnava vprašanje razorožitve. Kardinal Casaroli bo na zasedanju glavnega zbora govoril v petek.

Izredno zasedanje glavnega zbora Združenih narodov se je pričelo v ponedeljek in bo trajalo pet tednov. V razpravo bo poseglo skupno 157 govornikov, ki bodo obravnavali stališča držav do kočljivega vprašanja nadzorstva nad orožjem. V razpravo bodo med drugimi posegli ameriški predsednik Reagan, zahodnonemški kancler Schmidt in predsednik italijanske vlade Spadolini. Zastopnik Italije bo govoril 15. junija. Za Sovjetsko zvezo bo spregovoril zunanji minister Gromiko. Prvo izredno zasedanje glavnega zbora Združenih narodov, ki je bilo v celoti posvečeno vprašanju razorožitve, je bilo v mesecih maju in juniju leta 1978.

**JANEZ PAVEL II.
NA OBISKU V ARGENTINI**

V Vatikanu so objavili uradni program bližnjega papeževega obiska v Buenos Airesu. Janez Pavel Drugi bo v Argentini od petka zjutraj, 11. junija, pa do zgodnjih ur v soboto popoldne. Program predvideva zasebni obisk pri državnem poglavarju, generalu Galtieriju. Papež bo med drugim daroval mašo v romarskem središču Lujan, 65 km daleč od Buenos Airesa. Med drugim se bo srečal z argentinskimi škofi in s predsedniki latinsko - ameriških škofovskih konferenc.

Naslednji torek pa bo Janez Pavel Drugi odšel na enodnevni obisk v Ženevo, kjer bo govoril na mednarodni konferenci o delu. Ob koncu se bo papež srečal z delavci, delodajalci in uradnimi delegacijami 147 držav, ki so člani konference.

**VDOR V LIBANON — RESNIČNA
NEVARNOST ZA ŠIRŠO VOJNO**

■ nadaljevanje z 2. strani

Izrael skoro nima prijateljev v svetu, ki bi mu želeli s takim posredovanjem rešiti kake koristi, Arabci pa najbrž zaenkrat tudi ne želijo posredovanja, v upanju, da jim bo tokrat »sreča mila« in bo v novi vojni, če se razširi, končno zaklenkal navček za izraelsko državo.

**Praksa bodočih
učiteljev**

Dijaki šole A.M. Slomšek hodijo že vrsto let na hospitacije, t.j. neke vrste gostovanja na osnovnih šolah. Predzadnji letnik učiteljskega študija na hospitacije v osnovno šolo, poimenovano po pesniku Otonu Župančiču. V zadnjem, t.j. v četrtem razredu pa nimamo več rednih tedenskih hospitacij, ampak nastope. Vsak dijak mora v enem polletju pripraviti po en nastop, to pomeni, da si mora sam zamisliti in sestaviti učno uro, ki jo potem poda pred učenci namesto učitelja. Pri tem delu je najbolj neprijetno to, da uri prisostvuje ves razred, poleg tega pa hodimo tudi dijaki četrtega razreda na hospitacije, in sicer v Slovenijo. Bili smo že v Ljubljani, Sežani Kopru, Izoli ..., pred kratkim pa tudi v Podčetrtku, kjer smo imeli priložnost, seznaniti se z enkratno šolo.

Osnovna šola v Podčetrtku (v Sloveniji traja osnovno šola od 1. do 8. razreda, ne pa od 1. do 5., kakor tu pri nas) je res nekaj posebnega. Poleg predpisanega učnega programa in predmetov, je imel še vsak učenec kako dejavnost na šoli sami. Poslopje je namreč tako opremljeno, da imajo učenci v njem svojemu »formatu« prirejene trgovine, pošto, turistični urad, delavnice, cvetličarno in celo živalski vrt. Za vse te ustanove skrbijo po lastnih zaimanjih učenci sami, zato tudi vstajajo enkrat ali dvakrat na teden prej od drugih ali pa ostajajo v šoli za njimi, da lahko poslujejo na svojem delovnem mestu. Poštni in turistični urad zaslužita nekaj tudi s turisti, ki si pridejo ogledat to zanimivo eksperimentalno šolo, tako da ima osnovna šola v Podčetrtku »Vojka Šmuc« od svojega dela tudi nekaj gmotnega dobička.

V vseh šolah v Sloveniji smo videli marsikaj zanimivega. Osebnost sem mnenja, da je šolstvo v naši matični domovini veliko bolj organizirano kot pa tu pri nas, tudi učitelji so bolj kvalificirani, saj imajo za sabo več kot štiri leta šolanja. Vsekakor pa je prav, da hodijo dijaki hospitirati v Slovenijo, kakor tudi, da pridejo oni k nam; tako se lahko bolj spoznamo in lahko iz tujega načina dela pridobimo marsikaj koristnega zase.

H. J.

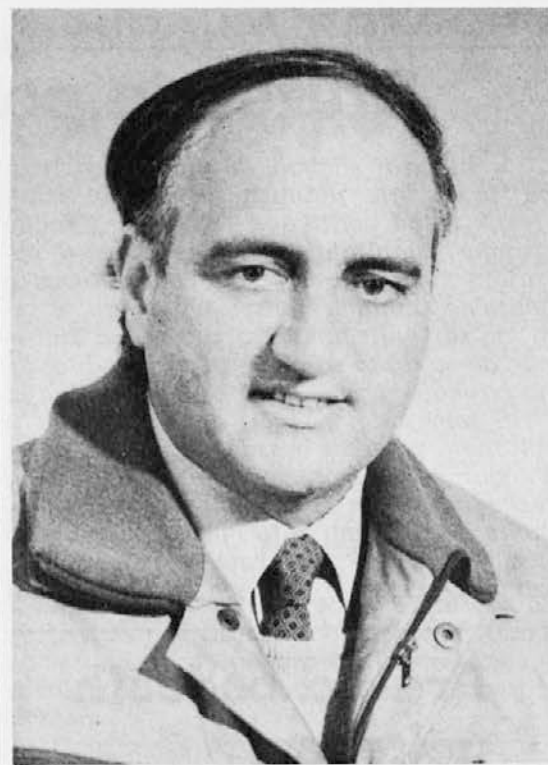
Praznik »Vesele pomladi« na Opčinah

V nedeljo, 6. junija, je bilo na vrtu Finžgarjevega doma na Opčinah zelo živahno. Bil je namreč »Praznik Vesele pomladi«, ki ga je priredil istoimenski otroški pevski zbor. Spored je bil zelo zanimivo zasnovan. Kot prvi je nastopil otroški pevski zbor »Vesela pomlad«, ki je pod vodstvom Lucije Čač sproščeno zapel šest otroških pe-

Letos so pevci in njihov dirigent imeli res bogato sezono, saj so nastopili na številnih koncertih in prireditvah. Prihodnjo nedeljo pa bodo pred zaključkom letošnje sezone nastopili še zadnjič tudi v Finžgarjevem domu, kjer bo ob mednarodnem letu starih dobrodelni koncert, na katerem bosta nastopila italijanski ansambel »Cantare« in mlajši mladinski pevski zbor »Vesela pomlad«.

Toda vrnimo se k nedeljskemu prazniku na dvorišču Finžgarjevega doma. Po pevskega nastopu mladih openskih pevcev je prisotne zabaval čarodej Renor iz Trsta, ki je pokazal celo vrsto zabavnih »čarovnij«. Nedeljski praznik je zaključil nastop ansambla bratov Krt iz Stranj pri Kamniku. Ansambel je izvajal vrsto skladb, poslušalci so se še posebno zabavali ob domiselnih dovtipih humorista, ki je povezoval posamezne glasbene točke.

Prvi praznik »Vesele pomladi« se je potem nadaljeval ob bogati zakuski, prijetnem kramljanju in poslušanju ansambla bratov Krt iz Stranj.

Prof. dr. ALEŠ LOKAR je bil ponovno izvoljen v tržaški občinski svet. Bil je nosilec liste Slovenske skupnosti in je prejel 621 preferenčnih glasov.

Dekliški zbor Devín prireja v četrtek, ob 20.30 v novi osnovni šoli v Devínu

KONCERT

ob 10-letnici svojega delovanja. Vabljeni!

smi. Na klavir jih je spremljal član ansambla Galebi David Lenisa. Po otroških pesmih so na odru nastopili mladi člani folklorne skupine Prosvetnega društva Tabor, ki jo vodita Mirta Čok in Dunja Sosič. Na harmoniko jih je spremljal Aleksander Ipavec. Skupina mladih ljubiteljev folklornih plesov, ki jih je pripravila Anka Kocjančič, pa je izvajala venček belokranjskih in štajerskih plesov. Spet je stopil na oder pevski zbor, tokrat mlajši mladinski zbor »Vesela pomlad«, ki se je pred kratkim udeležil tudi revije mladinskih zborov v Zagorju pri Savi. Pod vodstvom Franca Pohajača so zapeli sedem pesmi.

NAŠE SOŽALJE

Ob smrti gospe Frančiške Prele iz Trsta izraža hčerki Heleni, nameščenki v slovenskem časninarskem oddelku Radia Trst, globoko občuteno sožalje uredništvo Novega lista.

Smrt vzorne žene in matere

Ko je bila na obisku pri hudo bolnem sinu, duhovniku msgr. dr. Albertu Metlikovcu v Novi Gorici, je iznenada umrla gospa Ida Metlikovec iz znane Metlikovčeve družine iz Sosljana. Pokojnica je hotela pozdraviti sina duhovnika in mu izročiti šopek cvetic prav na dan, ko je obhajal 38-letnico mašniškega posvečenja. Čakala je v sosedni sobi, da se od sina poslovijo njegov sošolec, sedanji goriški kapitularni vikar msgr. Ristits, ko jo je izne-

nada obšla slabost in je izdihnila za srčno kapjo.

Tako se je od tega sveta za vedno poslovila slovenska žena in mati, ki je vse svoje življenje žrtvovala za družino in bližnjega. Izšla je iz kmečko-delavske družine iz Slivnega in se kot mlado dekle poročila s kamnarjem iz Sosljana. Bili so težki časi po prvi svetovni vojni, čemur so sledila leta hude gospodarske krize, ko je mož, delavec v nabrežinskih kamnolomih, pogosto trepetal za svojo zaposlitev in ko je bilo treba skrbeti za štiri mlade, še nedorasle otroke. Pokojna gospa Ida pa ni nikdar izgubila poguma in je kot prava slovenska žena in mati zares podpirala tri vogale pri hiši. Vsakdo, kdor je prestopil prag njene hiše v Sosljanu, je bil prijazno sprejet, gospa Ida pa je znala s svojim vljudnim vedenjem, s svojim vedno nasmejanim obrazom in s svojo ljubeznivo besedo takoj ustvariti pravo, prijetno domačnost.

Prvega sina Alberta so starši poslali v goriško škofijsko gimnazijo, ki jo je leta 1940 dovršil z uspehom in nato vstopil v bogoslovje ter bil leta 1944 posvečen v mašnika. Gospa Ida je bila na svojega sina upravičeno ponosna in ga podpirala ter ga opogumljala, kolikor je mogla. Bila je dobra mati tudi ostalim trem sinovom in se veselila uspehov, ki so jih z delom in žrtvami dosegli v življenju.

Z njeno smrtjo sta Sosljan in bližnja okolica izgubila zares vzorno slovensko ženo in mater, na zunaj sicer skromno in tiho, a notranje bogato in plemenito, kot je vsakdo, komur sta v življenju glavni vodili poštenje in značajnost.

Naj ji sveti večna luč in naj mirno počiva v domači zemlji. Sinovom in sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

D. L.

IZIDI OBČINSKIH VOLITEV V TRSTU

Občinske volitve 1982

Občinske volitve 1978

Liste	glasovi	%	sedeži	glasovi	%	sedeži
LpT	54.850	30,95	20	52.651	27,6	18
DC	34.264	19,33	12	49.790	26,1	17
PCI	33.220	18,74	12	36.675	18,7	12
PSI	13.701	7,73	5	7.408	3,9	2
MSI	13.374	7,54	5	12.519	6,6	4
PRI	5.275	2,97	2	4.150	2,1	1
PSDI	4.723	2,66	1	3.917	2,0	1
SSk	4.108	2,31	1	3.939	2,0	1
MT	3.570	2,01	1	—	—	—
PLI	2.903	1,63	1	2.118	1,1	—
DP	2.269	1,28	—	—	—	—
LT	2.131	1,20	—	—	—	—
PNP	1.626	0,91	—	—	—	—
MIT	1.005	0,56	—	2.899	1,5	1
LCR	193	0,10	—	—	—	—

Skupno 60

LpT — Lista za Trst; DC — Krščanska demokracija; PCI — komunisti; PSI — socialisti; MSI — misovci; PRI — republikanci; PSDI — socialdemokrati; SSK — Slovenska skupnost; MT — Tržaško gibanje; PLI — liberalci; DP — proletarska demokracija; LT — trikoloristi; PNP — upokojenci; MIT — independentisti; LCR — komunistična revolucionarna zveza (na občinskih volitvah leta 1978 niso nastopile MT, DP, LT, PNP in LCR. Tokrat pa niso nastopili radikalci, ki so v prejšnjem svetu imeli 3 sedeže).

Občinski praznik v Sovodnjah

Prihodnji teden, in sicer v soboto, 19. junija, se bo začel v sovodenjski občini občinski praznik, ki bo letos drugi in se bo v glavnem odvijal na Peči. Kakor je bilo sklenjeno lansko leto v občinskem svetu, se občinski praznik vrši vsako leto v drugem kraju, pod pokroviteljstvom občine, a teži organizacije si prevzame določeno društvo v sodelovanju z ostalimi društvi. Letos je izbira padla na kulturno društvo »Vipava« s Peči; člani tega društva v teh dneh vestno pripravljajo vse potrebno, da bo praznik čim lepše uspel. Kot rečeno, se bodo prireditve začele v soboto, 19. junija, in bodo trajale do nedelje, 27. junija. Na posvetovalni seji med predstavniki društev in občinskega odbora so se domenili za obliko praznika in izdelali celotni program za vse dni.

Program obsega razna športna srečanja: nogometni turnir, turnir moške in ženske odbojke. Organizatorji pričakujejo, da bo na praznik prišla tudi delegacija iz občine Medicine (provinca Bologna), ki je pobratena s Škofjo Loko; iz tega kraja naj

bi prišli tudi odbojkarji, ki bodo igrali proti zmagovalcu odbojkarskega turnirja. Program predvideva tudi koncert zboru Rupa-Peč, nastop drugih zborov, kotalkarsko revijo, na kateri bodo sodelovale skupine z Opčin, »Oton Zupančič« iz Štandreža, kotalkarji iz Koprivnega ter domačega društva »Vipava«. Nastop folklorne skupine »France Marolt« je predviden za nedeljo, 27. junija na Peči.

Slavnostna seja občinskega sveta bo v kulturnem domu v Sovodnjah, 24. junija; slavnostni govor bo imel župan Vid Primožič, sledili bodo pozdravi. Na programu je podelitev priznanj nekaterim občanom za njihovo požrtvovalnost in tudi nastop otroškega zboru iz Gabrij. Istega dne bodo otvorili razstavo vin, ki jih pridelajo kmetovalci iz sovodenjskega območja. Sestavljena je komisija, ki bo ta vina ocenila ter podelila nagrade za najboljše vrste vin.

—0—

ZAKLJUČNA PRIREDITEV V UKVAH

Za prihodnjo nedeljo, 13. junija, se v Ukvah pripravlja lep praznik; domače kulturno društvo »Lepi Vrh«, s sodelovanjem odborništa za kulturo in šolstvo v občini Naborjet-Ovčja vas, organizira zaključno prireditev slovenske glasbene šole in tečaja slovenščine v Ukvah. Prireditev bo v prostorih osnovne šole in se bo pričela ob 15. uri. V lepo zasnovanem programu bodo nastopile razne skupine: učenci Glasbene šole iz Ukev, otroška igralska skupina in folklorna skupina prav tako iz Ukev. Poleg domačinov bodo nastopili še mešani mladinski zbor Gimnazije iz Maribora, tamburaški ansambel iz Hodiš na Koroškem in Glasbena matica iz Trsta. Obeta se torej zares lepo kulturno srečanje, ki dela veliko čast Slovincem iz Kanaške doline, predvsem pa požrtvovalnim in delavnim članom kulturnega društva »Lepi Vrh« iz Ukev.

ZBOR »LOJZE BRATUŽ« BO NASTOPILO NA MIRENSKEM GRADU

Mešani zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, ki ga vodi prof. Stanko Jericijo, bo imel v nedeljo, 20. junija (ob 20.30), samostojen koncert na Mirenskem gradu. Po nastopu, ki je bil pravo presenečenje in zadoščenje za celotni zbor in številno publiko v Milanu, se sedaj zbor pripravlja na ta koncert v Mirnu, ki bo zadnji v tej sezoni; zbor bo nadaljeval z delom po poletnih počitnicah. Pesmi, ki bodo izvajane na Mirenskem gradu, bodo segale na tri glasbena področja: v svet polifonije, v modernejše zasnovane skladbe in v zakladnico ljudskih pesmi.

Praznik sv. Trojice v Viškorši

V nedeljo, 6. junija, na praznik sv. Trojice je bil v Viškorši v Beneški Sloveniji, lep, starodaven praznik. Obred poljubljanja križev, ki jih ljudstvo prinese k tej starodavni cerkvi nad vasjo. Tokrat je bil praznik še posebej pričakovan, ker se ga je udeležil tudi videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti, ki je ob somaševanju številnih duhovnikov iz okoliških krajev in s Kobariškega vodil nedeljski obred.

Velika množica se je zbrala pred lepo okrašeno cerkvico. Slovesnost se je začela z obredom poljubljanja križev in njihovim blagoslovom. Na duhovnikovo povabilo so tako pristopili križi iz Barda, Plestišča, Prosnida, Vizonda, Zavarha, Brezij, Tipane in Tera ter se poljubili z viškorškim. Po tem obredu pa se je okrog cerkve odvila procesija, med katero je pel moški zbor »Fantje izpod Grmade«, ki je s petjem sodeloval pri obredu. Na vsakem cerkvenem vogalu so duhovniki peli štiri evangelije, v italijanščini, slovenščini, furlanščini in

v terskem narečju. Običajne prošnje, kot tudi slovesno sv. mašo pa so peli v latinščini. Nadškof Battisti je v svojem nagovoru spodbudil prisotne k iskanju resničnih vrednot, ki so dediščina slovenskega in furlanskega naroda in ki edine lahko dajo tudi delu za narodni obstoj in rast potrebnega zagona in vztrajnosti.

Po maši, ki jo je nekoliko motila »huda ura«, med katero so se ljudje umaknili v cerkev, ki hrani tudi dragocene srednjeveške freske, so vaščani poskrbeli v vasi za lep praznik, ki je imel tudi kulturni del. Nastopil je mešani pevski zbor iz Nem, ki je zapel vrsto furlanskih pesmi, nato nastopil oktet iz Starega sela pri Kobaridu. Kulturni del sporeda je zaključil zbor »Fantje izpod Grmade«, ki je med devetimi pesmimi zapel tudi eno furlansko. Po nastopih so se pevci in vaščani ustavili ob prijetnem pogovoru pri kozarcu vina. Kaj kmalu pa se je oglasila tudi harmonika, ki je prijetno poživila večer ob prazniku sv. Trojice v Viškorši.

Popolno slavje »Olympie-Terpin«

Olympia-Terpin — A.S.F.J.R. 0:3
(10:15, 9:15, 6:15)

Olympia-Terpin: Cotič Marko in Štefan, Čerinc, Spacapan, Dornik, Terpin Damjan in Simon, Kuštrin.

S popolno zmago nad čedaško ASFJR si je goriška Olympia-Terpin dokončno priborila prestop v C-2 ligo, medtem ko so poraženci izpadli v D-ligo. Domačini so se učinkovito zoperstavljali gostom samo v prvem nizu, potem pa praktično niso več nudili odpora, medtem ko je bila Olympia stalno v napadu. Čedajci niso znali izkoristiti niti ugodne prilike v tretjem nizu, ko je Spacapan moral zapustiti igrišče zaradi poškodbe. Tekma se je končala s popolnim slavjem Goričanov.

Ob tej priložnosti se ekipa iskreno zahvaljuje vsem simpatizerjem, navijačem, odbornikom, sponsorjem in trenerju, ki so budno sledili stalnemu napredovanju ekipe in burno ter zvesto navijali in tako dali svoj doprinos k uspehu Š.Z. Olympia zaključuje letošnjo sezono s to afirmacijo, ki pa letos ni bila edina. Tudi dekleta so se v prvi diviziji dobro uvrstila in končala prvenstvo na prvih mestih. Isto velja tudi za fante, ki so nastopali v več prvenstvih (dečki, under 15, itd.).

I. ženska divizija

Olympia — Volley Monfalcone 3:2
(17:15, 15:11, 15:17, 12:15, 15:11)

Olympia: Bertolini Klara in Marija, Olivo, Mažgon, Klanjšček Mirjam in Fanika, Testa, Perše.

Prejšnji teden so se dekleta goriške Olympie srečala z nevarno ekipo iz Tržiča. Goričanke so začele precej slabo in so se v prvem nizu morale precej potruditi, da so dohitele in prehitile nasprotnice. V drugem nizu si je Olympia zagotovila precejšnjo prednost s točnimi servisi, v naslednjem pa so Goričanke prepustile točko nasprotnicam. Potem je bila Peršetova izključena zaradi protestov in Tržičanke so si priborile še eno točko. Kljub temu, da so igrале brez najbolj izkušene igralke, so se domačinke v zadnjem nizu potrudile in z ubranostjo in točnostjo zmagale.

8. TURNIR »POKAL PETER ŠPACAPAN«

V ponedeljek se je pričela 8. izdaja spominkega turnirja, posvečenega prezgodaj preminulemu športniku Petru Špacapanu, ki je umrl pred mnogimi leti v avtomobilski nesreči. Njemu v spomin organizira Športno Združenje Olympia turnir, ki poteka na društvenem igrišču v Katoliškem domu v Gorici, drevored XX. Septembra 85. Na turnirju nastopa 9 ekip z obeh strani meje, slovenskih in italijanskih.

PROGRAM

Ponedeljek, 7.

Olympia — Jamlje
Bor — Olympia
Jamlje — Bor

Torek, 8.

Kanal — Soča
Kanal — ASFJR
ASFJR — Soča

Sreda, 9.

Bovec — Juventina
PAV-Natisone — Bovec
PAV-Natisone — Juventina
Zmagovalci vsake skupine se bodo srečali v petek 11. t.m.
Rezultate bomo objavili prihodnjič.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zanimiva arheološka razstava

24. aprila so odprli v mestecu Enns v avstrijski deželi Gornja Avstrija zgodovinsko in arheološko razstavo pod naslovom »Severin — med rimskim časom in preseljevanjem narodov«. Razstava je prirejena v mestnem muzeju in bo trajala do 26. oktobra. Priredila jo je gornjeavstrijska deželna uprava in že dozdej se je izkazala kot izredno posrečena kulturna pobuda. Vsak dan obišče razstavo mnogo stotin ljudi, posameznikov in skupin, posebno šolski razredi iz vse dežele pod vodstvom učiteljev in učiteljic. Razstava je vzorno organizirana in stalno so na razpolago vodniki, univerzitetni študentje in študentke zgodovine, arheologije in sorodnih področij, pa tudi starejši profesorji in profesorice.

Sveti Severin je živel v petem stoletju in 8. januarja letos je minilo 500 let od njegove smrti. Bil je misijonar, ki je romal iz kraja v kraj. Doma je bil po najnovejših dognanjih v severni Italiji, verjetno v Milanu ali okolici. Najprej je bil visok rimski državni uradnik, morda celo poveljnik obmejnih obrambnih čet v severnem Noriku, to je ob Donavi. Potem pa se je spreobrnil, če je bil dotlej pogan, ali pa postal nenadno zelo pobožen ter šel za puščavnika v neko severnoafriško puščavo. Od tam pa se je čez čas vrnil v Evropo in se spet podal v kraje svojega prejšnjega delovanja, to je v provinco Norik, ki je obsegala v glavnem današnjo vzhodno polovico Avstrije do Salzburga oziroma reke Inn, na jugu pa še osrednji del današnje Slovenije s Štajersko brez Ptujja, ki je spadal že k Panoniji. Glavno središče Norika na današnjem slovenskem ozemlju je bila Celeia, današnje Celje.

Razstava obsega na tisoče arheoloških predmetov, ki so jih našli v glavnem v grobovih iz Severinovega časa. Poleg predmetov iz kovin, kosti, kamna, gline in drugih materialov so razstavljene tudi posebno značilne lobanje, predvsem lobanje gotskih princez in iz petega stoletja, katere so odkopali največ v Panoniji na današnjem madžarskem ozemlju, na področju v bližnjem sosedstvu Norika. Lobanje so značilne po tem, da so tem deklicam plemenitega, verjetno vladarskega rodu umetno podaljšali, najbrž s tesnim povezovanjem na deščico, ko so bile še v nežni otroški dobi. To mučenje malih deklic se je zdelo tedanjim plemenitaškimi družinam verjetno potrebno zato, da bi podaljšane lobanje vedno očitno pričale o njihovem plemenitem rodu. Vendar se obiskovalcem smilijo, ko gleda te iznakažene lobanje. Verjetno so Goti v Panoniji prevzeli to navado od Hunov ali od kakega drugega vzhodnega naroda azijskega izvora.

Razstava prikazuje predmete iz gotskih, hunskih, alemanskih, rimljanskih in tudi vzhodno-germanskih grobov, verjetno rugijskih, to je vandalskih. Vandalski Rugijci so namreč v Severinovem času, v drugi polovici petega stoletja pritiskali na Norik in ga hkrati branili pred drugimi barbari, ker so se imeli za njegove zaščitnike in gospodarje, dokler ni Odoakar, ki je odstavil zadnjega rimskega cesarja Romula Avgustula in sam prevzel oblast, prišel z močno vojsko v severni, obdonavski Norik in potolkel rugijsko vojsko ter uvel rugijskega kralja Feleteja in njegovo ženo. Oba je dal potem okrutni samosilnik v Italiji umoriti. Tej usodi pa je ušel njun sin Friderik.

Severin je v tistem nemirnem času hodil sem in tja po severnem Noriku, opominjal ljudi k pravemu krščanskemu življenju, ustanavljal samostane, verjetno manjše meniške skupnosti, skrbel za kulturno in cerkveno življenje, svetoval tu in tam, vsepovsod, kjer je bilo potrebno, kaj naj ljudje napravijo v primerih barbarske nevarnosti in drugih nesreč, organiziral celo pomoč v hrani za kraje, ki so se znašli v pomanjkanju, in dajal zgled s svojim dosledno krščanskim in vzdržnim življenjem. S svojimi dobrimi zvezami in diplomatsko sposobnostjo je odvrčal tako vandalsko-rugijskega kralja Feleteja kot alemanskega kralja od tega, da bi gnjavila noriško prebivalstvo in ugrabljala ljudi ter jih vlačila v suženjstvo. Feletej ga je kar rad ubogal in se ravnal po njegovih nasvetih, trši oreh za Severina pa je bila njegova žena, kraljica Giza, ki je bila vneta arijanka.

Razstavljeni arheološki predmeti so poleg številnega orožja ženski pa tudi moški nakit, kot npr. prstani, ogrlice, zapestnice in lepo izdelane pasne in oblečne zaponke ter velike takege, kar nam pojasnjuje raven takratne omike in življenjske ravni tako pri prebivalstvu latinskega jezika kot tudi pri priseljenih in sosednih germanskih barbarih. Zanimive so najdbe v hunskih grobovih, ki dokazujejo roparski značaj tega naroda, tako npr. obilo zlata, navadno stolčenege v tanko zlato pločevino, pa tudi razni predmeti iz masovnega zlata. Kar premalo pozornosti pa so posvetili organizatorji razstave poljedelskemu in drugemu ordju, ki ga je na razstavi prav malo. Očitno so

prevladali pri organizatorjih čisto kulturni interesi. Vsekakor si lahko ustvarijo obiskovalci po tej razstavi zelo jasno predstavo o življenjskih razmerah in narodih, ki so bivali v petem stoletju, v Severinovem času, v severnem Noriku, pa tudi v okoliških deželah, od Bavarske do Panonije.

Zelo močno so zastopani na razstavi predmeti iz madžarskih najdišč oziroma muzejev. Tudi bavarski muzeji so marsikaj posodili za razstavo. Začudenje pa vzbudi dejstvo, da ni na razstavi niti enega predmeta iz arheoloških najdb na noriškem ozemlju, ki leži v današnji Sloveniji, kar priča o zelo slabem oziroma o nikakršnem sodelovanju med slovenskimi muzejskimi ustanovami in prireditelji razstave v Ennsu. Na razstavi je videti celo par čelad iz Dalmacije, a prav nič od tistega, kar je bilo najdeno v Sloveniji. To je škoda, kajti tako bi bila razstava popolnejša in zanimivejša, posebno še za kakega morebitnega obiskovalca iz Slovenije. Vendar ni o teh na razstavi nič opaziti. Res pa je, da je, oziroma bi morala biti ta razstava v Ennsu izredno zanimiva tudi za slovenske zgodovinarje in za vso slovensko kulturno javnost, saj je peto, Severinovo stoletje nadvse pomembno tudi za začetke slovenske zgodovine. Enake razmere, kot jih kaže razstava za severni Norik, so vladale tedaj pač tudi v južnem Noriku, to je na današnjem slovenskem ozemlju, pa naj je uradno spadalo k Noriku ali ne.

Naj še omenimo, da je videti na razstavi tudi kaj takega, kar je bilo zgodovinarjem doslej neznano, npr. zlate runske črke iz panonskih grobov, zlasti runska črka I, ki je pomenila besedo laukaz, slovensko luk oziroma čebula, kar je pomenilo tudi sreča, zaradi zdravilne moči te rastline. Gotske žene, pa tudi moški v Panoniji so nosili tak zlati okrasek oziroma amulet kot voščilo sreče. A noben jezikoslovec še ni omenil teh runskih črk v zlatu.

Knjižica »Jožef Stefan« državnega poklicnega zavoda za industrijo in obrt v Trstu

Državni poklicni zavod za industrijo in obrt v Trstu je nedavno ob poimenovanju svoje šole po slovenskem znanstveniku Jožefu Stefanu izdal čedno knjižico knjižnega formata na 56 straneh z naslovom »Jožef Stefan« v opremi Milka Bambiča, ki je tudi narisal v linorez Stefanovo risbo, ki krasi ovitek.

Poleg tega prinaša knjižica na posebnem listu Stefanovo fotografijo. Knjižico so pripravili in uredili inž. Josip Rudež, inž. Karlo Mučič, profesorica Ester Sferco, prof. Nada Gerzelj in dijakinje Romana Gulič, Zorka Danieli in Anita Semec-Bertocchi.

Na uvodnem mestu je objavljena kratka »Utemeljitev poimenovanja poklicnega zavoda po znanstveniku Jožefu Stefanu« z odlokom o poimenovanju, nakar sledi daljši in zanimivo napisan članek Karla Mučiča o znanstveniku dr. Jožefu Stefanu. Članek nam prikaže življenjepisa in osebnost Jožefa Stefana, zlasti njegove znanstvene zasluge, omeni pa tudi njegove zanimive leposlovnne poskuse v mladosti. Avtor razprave opozarja na Stefanove izvirne prispevke in izume na področju fizike, posebno elektrotehnike, optike, akustike in drugod, pa tudi na njegove zasluge pri uveljavljanju Maxwelllove elektromagnetne teorije. Inž. Mučič je tako jasno osvetlil za

mladino kot za druge bralce Stefanov lik, lik slovenskega znanstvenika, ki se je izoblikoval na dunajski univerzi in ki je prišel iz koroškega okolja, a se ni nikoli odpovedal slovenstvu.

Dijakinje Zorka Danieli, Romana Gulič in Anita Semec-Bertocchi potem občirno predstavljajo svojo šolo in pišejo o njeni zgodovini. Njihov temeljiti članek spremlja večje število dokumentarnih fotografij in ne samo iz šolskega okolja. Nekatero fotografije prikazujejo dijake na gorskih in smučarskih izletih. Profesorica Ester Sferco pa je prispevala razpravo »Pogled v preteklost in prihodnost«, ki govori o prtelkih težavah, pa tudi o uspehih in o učnem osebjem, ki je doslej dalo svoj doprinos k pouku na tej šoli, in o izvoljenih predstavnikih v zavodskem svetu. Prav tako nam nudi popoln pregled nad dosežnimi letniki dijakov.

Danilo Sedmak pa piše pod naslovom »Svetovanski moment« o močnem slovenskem šolskem središču pri Sv. Ivanu in pravi med drugim: »In vendar kljub fašizmu, kljub dvema vojnama, kljub mačehovskemu odnosu oblasti do našega naroda, kljub neštetim težavam, ki so jih srečevali naši svetoivanski prosvetni delavci in politiki (Godina-Vrdelski, Trobec, Nadlišek, Bartovljevi

■ dalje na 7. strani

Sodobno kmetijstvo

Na začetku junija, preden začne cveteti vinska trta, prvič škropimo proti peronospori, pepelasti plesni (oidiju), ponekod pa tudi proti sušici kabrnkov in grozdnih sukačev. Proti peronospori in sušici delujejo 0,25% dithan M45 ali 0,2% ortofaltan ali antracol ali 0,25% ortocid (20 oziroma 25 dkg na 100 litrov vode). Proti grozdnim sukačem pa uporabimo 0,25% diazinon 20 (1/4 litra pripravka na 100 litrov vode). Sredstva se smejo med seboj mešati in lahko tako hkrati škropimo proti naštetim boleznim in škodljivcem. Sredi ali proti koncu junija, ko je trta že odcvetela, moramo drugič škropiti proti peronospori in pepelnasti plesni.

Proti pepelnasti plesni ali oidiju škropimo s cosanom, proti peronospori pa svetujemo bakrene pripravke, in sicer 1% bordojska brozga, 0,5% cuprablan (1 kg oziroma 1/2 kg na 100 litrov vode). Od naštetih pa je treba vzeti le enega.

Organskih fungicidov, ki smo jih priporočili za prvo škropljenje, tokrat ne svetujemo, ker pospešujejo plesen in sivo plesen ali grozno gnilobo, bakreni pripravki pa jo nekoliko zadržujejo.

Kjer ogroža vinograde grozda gniloba, ki jo povzroča siva plesen, moramo pri tem in naslednjih škropljenjih dodati 0,2%

S TRŽAŠKEGA

ŠTUDENSKI ZBOR IZ LJUBLJANE GOST TRŽAŠKIH SOVRSTNIKOV

V soboto, 19. junija, bo v gosteh Tržaškega mešanega zbor »Študentski zbor iz Ljubljane«, ki ga vodi Jože Trošt. Zvečer bodo nastopili v cerkvi pri Sv. Ivanu. Najprej bodo med službo božjo, ob 20. uri peli mašo, ki jo je uglasbil njihov dirigent, po maši pa bodo nastopili z bogatim in zanimivim koncertom. V prvem delu bomo lahko poslušali skladbe slovenskih skladateljev: Mava, Premrla, Vodopivca, Tomca idr., v drugem pa latinsko mašo polifonskega mojstra Hasslerja.

Prav je, da ob tej priložnosti povemo nekaj več o tem pevskem zboru, ki bo v soboto gostoval v Trstu. »Študentski zbor iz Ljubljane« je nastal po zanimanju samih študentov, nekako pred petimi leti. V tem, čeprav kratkem obdobju, je zbor dosegel lepe uspehe, ki jih je utrdil tudi s številnimi gostovanji po raznih krajih v Sloveniji. Gotovo ima pri tem odločilno vlogo tudi njihov dirigent prof. Jože Trošt, ki ga mnogi Tržičani dobro poznamo, saj je vrsto let vodil pevske tečaje, ki jih prireja ZCPZ. Znan pa je tudi kot dirigent drugih ljubljanskih pevskih zborov, ki so tudi v tujini dosegli lepa priznanja. Jože Trošt na primer vodi tudi zbor ljubljanskih bogoslovcev, ki bodo v teh dneh gost na Tržaškem.

Po sobotnem koncertu v cerkvi pri Sv. Ivanu bo priložnost za osebno srečanje s člani gostujočega pevskega zbor v Marijinem domu, kjer bo poskrbljeno, da bo ob prijetnem vzdušju zazvenela slovenska ljudska in narodna pesem.

Varnostna opravila junija v vinogradu

enparen (20 dkg na 100 litrov škropiva) ali mikodifol ali 0,1 benomyl ali enovit metil.

Z. T.

—o—

KNJIŽICA »JOŽEF ŠTEFAN« DRŽAVNEGA POKLICNEGA ZAVODA ZA INDUSTRIJO IN OBRT

■ nadaljevanje s 6. strani

in drugi, da omenimo le nekatere iz prejšnjega stoletja), imamo danes pri Sv. Ivanu tržaško šolsko središče, ki ga sestavlja kar deset šol: vrtec, osnovna šola, srednja šola, znanstveni in klasični licej, trgovska akademija, oddelek za geometre, učiteljskišče, vzgojiteljska šola in poklicni zavod za industrijo in obrt. Verjetno ni slučaj, da so vse te šole zbrane v istem okraju. Tu ne mislimo analizirati smisla ali nesmisla koncentracije šol v istem mestnem predelu, kar ima lahko vrsto pozitivnih pa tudi negativnih sestavin. Naše misli letijo tu k trudu naših prednikov, ki so družili boj za vsakdanji kruh z bojem za narodnostni obstoj. Mislim, da se ne motim — piše nadalje Danilo Sedmak — če trdim, da prav v tem istovetju vidimo vso moč in veličino našega Svetoivančana: moč v rasti, zlasti gospodarski, veličino v ustvarjanju, zlasti na kulturnem področju. Ob vsem tem je našega človeka pestilo še gospodarsko in kulturno zatiranje fašistične oblasti. Še vedno zahtevamo, zborujemo in zbiramo podpise za ljudsko petico, ker zahtevamo vrnitev našega Narodnega doma. Vse to je kronika naše preteklosti in sedanosti, konkretne in trenutne vsakdanjosti: boriti se moramo, da se nam vrne, kar je našega!.

Tako je tudi knjižica »Jožef Stefan«, ki jo je izdal, kot rečeno, Državni poklicni zavod za industrijo in obrt, ob svojem poimenovanju v začetku tega meseca, lep dokument ne samo za zgodovino slovenskega šolstva na Tržaškem in v mestu samem, ampak tudi za naš sedanji in nedonehljivi boj, da bo slovenska mladina na teh tleh deležna vzgoje in kulture v svojem jeziku in v slovenskem narodnem duhu.

Poravnajte naročnino!

Novi prostori tovarne »Ciciban« v Mirnu

V soboto, 5. t.m., so v Mirnu slovesno odprli nove prostore tovarne obutve in otroških potrebščin »Ciciban«. Slovesnosti so se pričele že v jutranjih urah s športnimi tekmovanji, na prireditvi v Kulturnem domu istega dne popoldne pa je bil slavnostni govornik podpredsednik slovenske vlade Dušan Sinigoj. Ob tej priložnosti so podelili priznanja tistim delavcem, ki so zaposleni v tovarni že 35 let, od takrat torej, ko so se mirenski čevljarji ponovno organizirali in ustanovili tovarno »Jadran«, ki nosi sedaj ime »Ciciban«. V kulturnem sporedu sta sodelovala še domači moški zbor in mladinski pevski zbor Bilje - Orehovlje - Miren.

V Mirnu je čevljarjska obrt bila razvita že v prejšnjem stoletju, leta 1908 pa je do-

Iz Goriške

POHOD ZDRUŽENJA PROSTOVOLJNIH KRVODAJALCEV V SOVODNJAH

Združenje prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodenj je prejšnjega 9. maja organiziralo tretji netekmovalni pohod na občinskem območju. Zbirališče je bilo na prireditvenem prostoru kulturnošportnega društva na Peči, ki rade volje dovoli, da se vršijo te prireditve na tem prostoru. Toda maja je vreme zelo nagajalo; dež je popolnoma izpral vse znake, tako da je marsikatera skupina zgubila orientacijo in smer; marsikateri udeleženec je tudi prišel na Vrh skozi Dol namesto po krajši poti navzgor. Razumljivo je torej bilo godrnjanje udeležencev pohoda. Ti pohodi niso tekmovalnega značaja in imajo povsem humanitarni cilj, to je zbrati čim več ljudi, ki bi darovali kri in s tem okrepili to združenje, ki organizira tudi druge podobne akcije, kot na primer izlet, ki je bil poleti lansko leto. Ker je prejšnji pohod neuspešen in z namenom, da bi pridobili nove člane, je združenje sklenilo, da pohod ponovi in sicer v soboto, 12. junija. Odhod bo ob 18. uri s Peči; proga je dolga 10 kilometrov. Vsak udeleženec pohoda prejme medaljo, na kateri je upodobljen rubijski grad; krvodajalci z izkaznico imajo pri vpisu znižano pristojbino. Geslo krvodajalca se glasi:

Daruj kri — reši življenje!

SEMINAR SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE

Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo Socialistične republike Slovenije tudi letos pripravlja Seminar slovenskega jezika in kulture za profesorje in učitelje slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem. Seminar bo od 29. avgusta do 4. septembra t.l. v Murski Soboti. V program je uvrščeno spoznavanje geografskih, kulturnih, zgodovinskih in drugih značilnosti Pomurja, seznanjenje s pedagoško prakso v dvojezični slovensko-madžarski šoli in obravnavo posameznih jezikoslovnih vprašanj. Goriškimi šolnikom je Republiški komite dodelil 10 štipendiranih mest; zato prosimo zainteresirane, naj najavijo svojo udeležbo pri Odboru Sindikata in sicer najkasneje do 30. junija t.l. Odbor nudi vsakršno pojasnilo zainteresiranim.

mači župnik Ivan Rojec ustanovil čevljarjsko zadrugo »Adrija«, ki se je kmalu razvila v sodobno opremljeno industrijsko podjetje. Zadruga je pod fašizmom leta 1930 prenehala delovati in je bila obnovljena kmalu po priključitvi jeseni leta 1947. Današnja tovarna »Ciciban« je zelo uspešno podjetje, ki svoje izdelke, t.j. otroško obutev in igrače prodaja pod geslom »Vse za otroka«. Uveljavilo se je na domačem tržišču, prav tako tudi v tujini, zlasti na zahodnoevropskem trgu, kamor veliko izvažajo. V osrednjih obratih v Mirnu, poleg tega še v oddelkih v Dolenji Trebuši, Kalu nad Kanalom, Cerovem in v Jelšanah pri Ilirski Bistrici, zaposluje 1250 ljudi, sodeluje pa tudi s tvrdko BENEKO v Čemurju v Beneški Sloveniji.

Ob poimenovanju šole v Cerovljah Zakaj Miroslav Vilhar

MIRO TAVČAR

Med možmi, ki so po svojem delu pomembni za slovensko kulturo, je gotovo tudi Miroslav Vilhar. Živel je na Pivki in si s svojim delom pridobil ime »prvega narodnega delavca«, ne zato, ker bi bil morda časovno prvi, ampak zato, ker je njegovo delo pustilo trajne in globoke sledove med ljudmi. Za njim so ostale njegove pesmi, ki jih še danes pojemo tu pri nas in povsod, kjer živimo Slovenci.

Ko si predstavljamo lik Miroslava Vilharja in ga skušamo prav razumeti, se nam predstavi v treh podobah: kot pesnik, kot skladatelj in kot narodni buditelj. Te tri podobe pa so med sabo tesno povezane in skoro neolčljive.

Miroslavovi predniki izhajajo iz Knežaka, kot je to razvidno iz tamkajšnje družinske knjige. Iz tega kraja se je njegov oče Franc preselil v Planino, kjer je bil poštini upravitelj in obenem tudi lastnik graščine na Kalcu pri Zagorju. Še danes lahko vidimo dobro ohranjen stolp in ostanke gradu Kalca, ki ga preurejajo v spominski muzej.

Miroslav Vilhar se je rodil 7. septembra 1818 v Planini na Notranjskem. Bil je četrti izmed osmih otrok. Osnovno šolo je obiskoval v Postojni, gimnazijo pa v Št. Pavlu na Koroškem. Vedno je bil odličen študent in si je s svojim talentom pridobil zelo obsežno, čeprav ne temeljito znanje na najrazličnejših poljih. Po končani srednji šoli se je, kot mnogo študentov tistega časa, vpisal na pravno fakulteto v Gradcu in pozneje na Dunaju. Čakala ga je usoda nemškega ali napol slovenskega izobraženca, kot to pravi Tominšek: »... postal bi kakor notranjska gospoda, da bi sam ne vedel kaj: ne Nemeč, ne Lah, ne Francoz in ne Slovenec!«. Približno kot pri nas danes, ko mnogi nočejo vedeti, kaj so.

Na srečo pa se to z njim ni zgodilo. Miroslavova študijska leta niso bila dolga, ker jih je leta 1843 prekinil oče, zaradi družinskih gmotnih razmer. Sina je zato poklical domov in mu prepustil Kalc. Še istega leta se je fant poročil s »Pepico Dejakovo« iz Senožeč. Neveste ni izbiral sam. Bajje je to storil oče, bila je namreč hči premožnega oskrbnika graščin. Senožeče in Prem, ki sta bila last kneza Porcije. Mlada zakonca sta živela na Kalcu.

Šele ko se je Miroslav Vilhar vrnil domov, je v družbi zavednih prijateljev spoznal, kje je njegovo mesto in kaj je njegova naloga. Vzel je v roke slovensko slovnico in se izpopolnjeval v jeziku. Rezultat je bil kmalu viden: leta 1845 so »NOVICE« objavile njegovo prvo pesem. Ta tako hitri korak v tistih razmerah ni pomenil malo, saj je v takoimenovanih boljših krogih vladalo izključno nemštvo in slovensko ime je bilo večkrat predmet ošabnega zaničevanja.

Vilhar svojega študija ni dokončal. Veliko pa se je razgledal po svetu in življe-

nju in to svojo razgledanost je prinesel v domače okolje, kjer je pomagal ustvarjati osnove kulturnega življenja.

Doma je še dalje živel po svoji stari navadi, brez velikih skrbi za gospodarstvo in kmetijo. Okoli sebe je zbiral prijatelje, jim bral svoje pesmi, jim igral svoje skladbe in se skupaj z njimi navduševal za slovenstvo in slovanstvo. Glasbe se je Vilhar učil že mlad in je že takrat zelo dobro igral klavir, rad je kupoval partiture in novih skladb se je hitro naučil na pamet. Znal je odlično improvizirati na klavir, brenkati na kitaro in igrati na flavto.

Leto 1848 je Vilharja, kot številne slovenske izobraženca, še bolj utrdilo v narodnem ponosu in navdušenju. V tem letu je pred javnostjo s svojim pisanjem in dejanji na odločen način pokazal svojo pripadnost in narodnost. V Senožečah je, recimo, ustanovil narodno gardo in postal njen načelnik. To je seveda pripomoglo, da se je zelo prikupil ljudstvu, kar mu je tudi, posredno ali ne, pomagalo, da je rešil svoj položaj posestnika in graščaka.

Družina na Kalcu se je počasi večala. Žena Pepica mu je rodila devet otrok. Ti so rastle in Vilhar si je moral poiskati domačega učitelja, ker sam za to ni imel ne smisla ne časa. Sprva je bil za domačega učitelja na Kalcu Luka Zagorjan, ko je ta odšel v drugo službo, je postal njegov naslednik, po posredovanju prijatelja Franca Erjavca in učitelja Zorina, Zagorjanov sošolec Fran Levstik.

Levstik je prišel na grad Kalc jeseni leta 1858. Tu je preživel dve leti in pol. Ni bil pa samo učitelj otrok; veliko je tudi pripomogel k literarni in umetniški izobrazbi Vilharja samega. V Levstikovem življenjepisu »Pogine naj pes«, ki ga je napisal A. Slodnjak, lahko beremo o tem Levstikovem bivanju na Kalcu.

Okolje in ljudje so Levstiku vsekakor ugajali, vendar je kasneje prišlo do nespo- razumov z gospodarjem. Vilhar je bil pri svojem pesnikovanju nekoliko samoljuben in ni rad prenašal kritike. Levstik pa mu

je vedno pošteno in odkrito povedal svoje mnenje in razumljivo je, da so se odnosi med njima ohladili. Toda to ni bil edini razlog, da se je Levstik po dveletnem bivanju pri Vilharjevih na Kalcu odločil in odšel v Trst. Na njegovo mesto je Vilhar poklical Alešovca; ta mu je vzgajal mlajše štiri otroke.

Leta 1861 se je Vilhar preselil v Ljubljano, ker je bil na marčnih volitvah izvoljen za deželnega poslanca. To narodno in politično delo v Ljubljani pa je spet združilo Vilharja in Levstika. Vilhar je namreč dobil dovoljenje za izdajanje političnega lista, ki mu je dal ime »NAPREJ«. Za urednika je povabil somišljenika Levstika. List je izhajal dvakrat tedensko. Z listom »Naprej«, ki je živel in umrl v letu 1863 s 78. številko, pa Vilhar ni imel sreče. Sodnija mu je stalno grozila s pravdami. Prišlo je do tožbe, zaradi člankov »o mednarodnih mejah« in »o slovenskih uradnih dopisih«. Prizivno sodišče je Vilharja obsodilo na šest tednov ječe na Žabjaku. Levstika pa je oprostilo. Zaradi obsodbe je Vilhar izgubil poslanski mandat; ni pa zaprosil za pomilostitev, čeprav bi jo lahko dosegel. Svojo zaporno kazen pa je znal celo izkoristiti v propagandne namene. Dal se je slikati v ječi in ta fotografski posnetek je potem krožil v več izvodih med slovenskimi narodnjaki.

Po prestani kazni se je Vilhar z družino, zaradi materialnih težav, spet vrnil domov v začetku leta 1865. Tedaj je grad Kalc ponovno in še bolj kot prej oživel. Vilharjev dom je bil spet zbirališče narodoljubov, ker se je Miroslav ponovno posvetil narodnemu delu. Pomagal je pri ustanovitvi planinske čitalnice leta 1864, bil je med pobudniki tabora na Kalcu leta 1869, tik pred smrtjo je ustanovil čitalnico na Razdrtem, spodbujal je k ustanovitvi čitalnice v Zagorju, ki pa je zaživela leta 1874, torej po njegovi smrti.

Umrli je 6. septembra 1871 na Kalcu. Pokopan je v Knežaku.

Novice so tedaj napisale: »Prežalostnega srca naznanjamo, da je naš neutrudljivi boritelj za narod in dom, priljubljeni, po vsem Slovenskem dobro znani pesnik Miroslav Vilhar po večletnem bolehanju danes zvečer ob deseti uri na Kalcu v Gospodu zaspal. Bodi mu zemljica lahka!«.

Dve leti za njim je umrla vdova Pepica. Za otroke pa je bilo že poskrbljeno.

(Dalje)

Dne 1. junija nas je nenadoma zapustila naša predraga mama in nona

Ida Kralj vd. Metlikovec

Drago pokojnico, ki je vse svoje življenje žrtvovala za družino in bližnjega, smo položili k večnemu počitku v petek, 4. junija, na sseljanskem pokopališču. Toplo in prisrčno se zahvaljujemo č. duhovščini, župnikoma dr. Marčku in dr. Pucchiu za poslovljne besede, pevskeemu zboru »Fantje izpod Grmade« in nabrežinski godbi ter vsem, ki so nam izrazili sožalje in z nami sočustvovali.

ŽALUJOČI SINOVI: ALBERT, JOSIP, ATILIJ IN VILKO Z DRUŽINAMI.

Sesljan, 10. junija 1982